

Błogosławieństwo piszącym gazety katolickie i czytającym. Pisać takie gazety to apostołstwo, czytać, to poznawać prawdę. (Treść słów Papięży PIUSA IX. LEONARDA XIII.)

Nr. 101. | Wychodzi we Wtorek i Piątek. | Bytom-Rozbark, 24. Grudnia 1886. | Za ogłoszenia płaci się 20 fen. od miejsca wiersza drobnego. | Rok XIX

Kochanym Czytelnikom i Przyjaciółom „Katolika“ życzą redaktorzy na Święto Bożego Narodzenia, aby Bóg zamieszkał w ich sercach, rodzinach, domach, aby przebywał w ich pracach i przedsięwzięciach!

Modlitwa matki.

Opowiedział J. Gallus.

W skromnym pokoiku znajdowało się dwoje ludzi, stara Różalia, wdowa po zagrodniku, i jej syn Jan, dorodny i silny młodzieniec. Oboje byli zamyśleni; wreszcie milczenie przerwała matka:

„Jasiu!“ rzekła wlepiając weń swe oczy, „Jasiu! powiadam ci, żeś zmysły postradał.“

Syn spojrział ponuro przed siebie. Zdawało się, że czuje prawdę słów matki, ale nie ma ochoty ustąpić.

„Trudno się rozmówić z tobą matko,“ rzekł, „ale powiedz mi wreszcie, co ty masz przeciw Ludwice?“

„Co ja mogę przeciw niej mieć? Oto jest samolubna, zarozumiała, najpróżniejszą lekkomyślną dziewczyną z całej wsi,“ była odpowiedź matki. „Ty ją chcesz pojąć za żonę? Ona by ci serce zasmucila; aniby rok nie przeszedł, powtarzam, że ona każdemu prawemu mężowi jej lenistwem i wynoszeniem się w strojach życie zatruje.“

„Ludwika jest nadzwyczaj piękną, matko, a to co jej ty zarzucasz, nie obchodzi cię. Dawniej nic nie miałaś przeciw niej, lecz od czasu, jak o niej myślę...“

„Nie było moją rzeczą mówić o córce sąsiada tak długo, dopóki mnie nic nie obchodziła, lecz gdy mówisz, że dziewczynę, jaką jest Ludwika Mrózek, chcesz mi do domu przyprowadzić, i nad twoją starą matką ją postawić, wtenczas myślę, że jest czas, abym słowo przemówiła. Ja zawsze myślałam, że sobie będziesz, synu, mądrzej postępował, gdy będzie chodziło o wybór twój żony. Młodzieniec przystojny, jakim ty jesteś, przytem posiadasz domek, przez cały rok roboty masz pełne ręce — nawet cała parafia stoi ci otworem, mógłbyś perłę wszystkich dziewcząt dostać, gdybyś tylko chciał!“

„Ale Ludwika jest właśnie ową perłą ze wszystkich, matko,“ odrzekł, „wskaz mi dziewczynę, któraby jej wyrównała!“

„Ja nie mówię o piękności; co się tyczy delikatnej twarzyczki i modrych ocz, jakby u lalki woskowej, to zapewne w tym względzie Ludwika ma pierwszeństwo, lecz ona ci nie będzie umiała chleba upiec, w domu gospodarzyć. Synu pamiętaj na to! Co ona potrafi zrobić? O to tylko idzie.“

„Matko, ja myślę, że czego się inne dziewczęta nauczyły, tego się też i ona może nauczyć, przecież jeszcze jest młoda.“

„Ale ja jej nie chcę wychowywać. Ja nie chcę nic mój synu wiedzieć o tej rodzinie, bo ona nigdy nie pokazała dobrego charakteru, czy to w domu, czy po za domem.“

„I za to ma biedna Ludwika cierpieć?“

„Czyś już synu z nią mówił?“

„Nie, bo chciałem najprzód z tobą pomówić.“

„Więc już dobrze, ja ci powiedziałam moje zdanie. Gdybyś mi był mówił o Marysi Walkowej, albo Kosowej, tobym z radością pierwszą lub drugą miejsce ustąpiła, ale o Ludwice Mrózkowej nie chcę nic wiedzieć, a miejsca jej ustąpić przysłoby mi bardzo ciężko i gorzko.“

„Marysia Walkowa, jak wiesz matko, jest starszą odemnie, a Jagusia Kosowa to czyste straszdyło.“

„Ja nie wierzę, żebyś cię kiedyś już tak mówiącego słyszała, nim się z Ludwiką poznałeś.“

„Jagusia może być dobrą, lecz za żonę jej nie chciałbym, chociażby już inną na świecie dziewczynę nie było.“

Stara Różalia ciężko westchnęła, zajmując się dalej skrzętnie swą ręczną robotą.

„Możesz mi synu wierzyć, że i ja nie była piękna,“ odezwała się z uśmiechem, „ale twój ojciec jednak mnie pojął za żonę, i jak myślę, że nie pożałował nigdy wyboru. Ja byłam dobrą i pożyteczną rzeczą dla niego, jak lubił często powtarzać.“

„I jeszcze teraz jesteś inną, jak Jagusia Kosowa,“ wtrącił Jan i zaraz dodał: „widzisz matko, tybyś mogła Ludwikę wyowoczyć.“

„Ona nie jest osobą, któraby nauki wskazówki przyjęła; a zresztą żyję sobie, abyś już ze mną o niej więcej nie mówił. Kiedyś już sobie wbił w głowę, że ją pojmię za żonę, to cię znam aż za nadto dobrze, abym nie wiedziała, że się już nic nie da w tej sprawie zmienić... że tu już nie ma do zmienienia...“

Jan nic na to nie odpowiedział, lecz wiedział tylko sam najlepiej, komu jego serce należy i jak wielce czułby się nieszczęśliwym, gdyby go Ludwika nie miała kochać. Widząc, że matka uparcie nie chce dalej prowadzić rozmowy, wyszedł z domu przez mały piękny ogródek na ulicę wiejską, i zwrócił swe kroki prosto ku mieszkańin Ludwici.

Ta właśnie stała przed domem rozmawiając z kumoszką. Tu ją też zawsze widzieć można było. Miała ona zwyczaj, że zatrzymywała przechodzących, mężczyzn i niewiasty, starych i młodych, bogatych i ubogich, nie uważając w tem nic zdrożnego. O skromności ani znaku u niej nie było.

(Dalszy ciąg nastąpi).

Dzieje dzisiejsze Kościoła.

— Rząd starokatolicki Solury w Szwajcarii zabrał swego czasu katedrę i przekazał ją starokatolikom. Teraz zachciało mu się nawet dopuścić rabunku na skarbach kościelnych, gdyż zarano skarbiec i postanowiono go sprzedać na rzecz państwa. Że w kasie rządowej straszliwe pustki, więc rząd skwapliwie poczynił kroki, aby tak cenne dzieła sztuki i pamiątki religijne poszły na tandet. Wtedy biskup bazyilejski Fiola, mieszkający w Solurze, przedstawił rządowi listownie niewłaściwość takiego postępowania, zaklinając go w imię ludzkości, aby uszanował pamiątki. Rząd na ten list odroczył sprzedaż do przyszłej wiosny.

— W Kentajicach pod Kownem znajduje się kościółek katolicki, przy którym znajdowało się schronienie dla czterech zgrzybiałych mnichów zakonu św. Rocha. Naraz gubernator starców z kościółka wypędził, a własność gminy katolickiej przyłączył jako własność do odległej parafii prawosławnej. Nie jestże to barbarzyństwem?

Sprawy społeczne.

O kasach pożyczkowych Raiffelsena na Górnym Szląsku.

Kasy pożyczkowe mają swą podstawę w prawie z 4. Lipca 1874 a które to prawo parlament rozciągnął na całe Niemcy. Jakież jest zadanie kas pożyczkowych? — Oto przedewszystkiem oczywiście wspieranie i zasilanie swych członków pieniędzmi. Pieniądz atoli nie ma jeszcze być samym celem lecz środkiem do celu, gdyż kasy pożyczkowe mają dalej to ważne zadanie starać się o polepszenie stosunków swych członków, tak materialnych, jak i moralnych. Członkowie znajdują sposobność umieszczania swych pieniędzy na procent, który w innym razie może leżałaby bezużytecznie. Głównie baczyć na to trzeba, aby przy ile możliwości taum, lub wcale bezpłatnym zarządzie, spółka miała pewność, że kapitały nie zaginą. Spółka ma także na celu pielegnowania zmysłu pożyczycia towarzyskiego.

Od roku 1880 powstało takich spółek na Górnym Szląsku 15. Wprawdzie jest to mało, ale gdy się zważy na okoliczności, jeszcze zadowalniająco. Gospodarz woli dusić talary w skrzyni, aniżeli je umieścić w spółce; czyni on to raz, że mu żal pieniędzy z domu wydawać, a powtóre, że do nowych zaprowadzeń nie ma zaufania, a prawnie zmusić go do tego nie można.

Dalej chciano się najprzód przekonać, czy i o ile spółki staną się użytecznymi. Przeciąg czasu 6 lat mógł wszystkich przekonać o żywotności takich związków. Przekonano się wreszcie, że dziś w czasach tak trudnych dla włościan jedyna ucieczka do kasy pożyczkowej, a to też mają głównie spółki za zadanie.

Kasa pożyczkowa jest w każdej okolicy potrzebna, chociażby tam na razie nie było biedy. Rozmaite mogą zająć przypadki, nieszczęścia, mogące pechnąć w niedolę, gdzie wtenczas spółka stanie się istnem dobrodziejstwem dla włościanina, któryby w innym razie może upadł pod brzemieniem.

Wiadomości z całego świata.

W parlamencie niemieckim rząd wniósł o powiększenie siły wojska o 41 tysięcy ludzi w czasie pokoju. Posłowie nie mieli ochoty zwać takiego ciężaru na kraj, zwłaszcza, że wojna znikąd nie grozi, a bieda powszechna. Minister wojny gorąco za wnioskiem obstawał i wyraził życzenie, aby parlament jeszcze przed Świętami ukończył nad nim obrady. Stronnictwo centrum i postępowcy wystąpili życzliwie wobec rządu, ale chcą dać tę siłę nie na siedm, tylko na lat trzy, a w końcu cały waisek oddano komisji. Komisja jednakże obrad nie ukończywszy, odroczyła się do 11. Stycznia. Większa część była po stronie centrum i postępców. Na ostatniem posiedzeniu parlamentu sam przewodniczący wniósł o odroczenie, ponieważ komisja się też odroczyła. Posiedzenie to było swarne. — W końcu przy imiennem głosowaniu odroczone przyszłe posiedzenie na 4. Stycznia, chociaż wielu posłów życzyło sobie przybyć do Berlina 7-go Stycznia. Konserwatywni i liberaliści (national-liberalen) bez wszystkiego chcieli na wszystko przystać, czego rząd chce. Windhorst i Richter wytłumaczyli, że posłowie są na to, aby gruntownie radzić.

— W Karlsruhe aresztowano francuzkiego oficera, Sattelier, przy którym znaleziono plany ważniejszych punktów wojskowych fortecy Raszat. Zamieszkiwał tu przez 6 tygodni, nie zameldowawszy się na policji. Podczas nocnej rewizji znaleziono u niego kompromitujące listy, oraz plan okolicy miasta Karlsruhe.

Rosja. W Łodzi, jak donosi „Dziennik Łódzki“, wielki popłoch wywołało przypomnienie obowiązującego przepisu, który żydom, obcym poddanym, w granicach państwa rosyjskiego, nie pozwala zajmować się handlem i przemysłem, dopiero po uzyskaniu oddzielnego pozwolenia od ministra skarbu za porozumieniem się z ministerstwem spraw wewnętrznych i po wykupieniu świadectw pierwszej gildy. Przepis ten ma być na całe Królestwo Polskie rozszerzonym, co do zawikłań doprowadzić musi. Tego rodzaju kupców jest wiele, którzy handlują bez wzmiankowanego pozwolenia, zwłaszcza, że dotąd nie był stosowany w Królestwie. Przekroczenie powyższego prawa dozwala natychmiastowego odstawienia za granicę, a zatem mógłby nastąpić gwałtowny zastój handlowy. Inspektor podatkowy nie chcąc nagle działać, udał się po szczegółowe rozkazy do Piotrkowa.

Hiszpania zamyśla wreszcie uskromnić się na dobre z rewolucyjnymi żywiołami w kraju. Sądy mądre postanowiły przeciw członkom związku rewolucyjnego za ich mowy na ostatniem zgromadzeniu, na którem do rewolucyi wzywali, wystąpić z procesem. Sędzia instrukcyjny spisał akta procesu z oświadczeniami.

We Włoszech minister finansów przy sprawozdaniu swem ze stanu kas rządowych, oświadczył, że ma 64 miliony deficytu! Ten ogromny niedobór udało mu się jednakże pokryć rozmaitemi środkami, a mianowicie ze zarządu zabranych dóbr kościelnych, na których wydusił 15 milionów więcej.

Rząd holenderski pragnął od sejmu powiększenia swój armii. Ale większość posłów odrzuciła wniosek i tem niemile kołom rządowym zgotowała święta.

Z bliższych stron.

— Ze względu, że pierwsze święto Nowego Roku przypada na Sobotę, rozporządził minister kolei żelaznych, że zakupione w dniu 31 Grudnia rb. bilety powrotne, mające walor na 2 lub 3 dni, uprawniać będą do powrotu aż w Poniedziałek dnia 3. Stycznia. Co się tyczy świąt Bożego Narodzenia, to się rozumie samo przez się, że dwa resp. trzydniowe bilety powrotne mają walor od Piątku 24. bm. aż do Poniedziałku 27. bm.

Bytom. 21. bm. miał ks. Radziejewski termin, ponieważ w kalendarzu na teraźniejszy rok umieścił tłumaczenie dziełka o mieszanych małżeństwach. Dziełko napisał po niemiecku ks. Alban Stolz, sławny pisarz, na polskie tłumaczył ś. p. ks. Szalast. Książka w niemieckim 13 lat chodziła po świecie. Skoro polskie tłumaczenie wydrukowane zostało, oskarżono wydawcę. Termin odroczone, aby przesłuchać świadków na dowód, że jeszcze po Październiku sprzedawano w ekspedycji kalendarz. Świadkiem ma też być p. pastor Zawada z Król. Huty.

Orzegów. Wielką serca nasze napelniło się radością, gdyśmy widzieli dziatki nasze przysposobione przez ke. Włoczkę, przystępujące do Najświętszego Sakramentu. Mieliśmy też w Bytomiu wraz z parafialnymi wioskami zgromadzenie, celem założenia bractwa Różańca św. Członków przystąpiło bardzo wielu, i każdy wracał rad do domu pewny, że w razie śmierci, pochowanym będzie uroczysciej.

W Szoplicach zaszło 16. bm. nieszczęście na kolei. Kiedy pociąg wrocławski wjeżdżał na dworzec, baryera drogi pobocznej nie była zamknięta, a na szynach znajdował się już parokrotny wóz z dziećmi ludźmi. Lokomotywa dość potrzaskała, jedną, jedną osobę, Annę Pałka, i konia zabiła na miejscu. Pojeżdżacz odniósł dość znaczne poranienia.

Od Raciborza. Korespondent z Grabowni w nr. 95. „Katolika“ nie zupełnie jeszcze przedstawił nędzę ludu odbywającego służbę po po dworach pańskich. Żydzi w Egipcie pod panowaniem Faraona mieli lepiej wobec ludu odbywającego pańszczyznę. Bardzo wielu z panów są chrześcijaninami, ale co znaczą ich pocięty? oto nie, bo wiara święta nakazuje inaczej z bliźnim się obchodzić. „Kto bliźniego nie miłuje i Boga nie miłuje“, mówi pismo św. — Izraelici w Egipcie, chociaż pod poganami, nieznającymi prawego Boga, mieli przynajmniej żywności poddostatkim, i jak to sami przed Mojżeszem świadczyli, zasiadali przy garnkach mięsa. — Ludzie zaś dworscy ledwo tedy i owedy zdala je ujrzą. Bo jak tu może kogo na mięso starczyć, kiedy chłop zarabia w łacie na pańskim dniu 50 fen. a kobieta 30 fen., a do tego mają kilkoro dzieci. Są panowie co więcej płacą, ale to są małe wyjątki. Prawda, że niektórzy mają po dworach pomieszkani, ale te pomieszkani to często wilcze nory. Niejednokrotnie bydlę w chlewach musi mieć inny u tych panów porządek. Mieszkają w niektórych miejscach po 2 i 3 rodziny razem z dziećmi więc kto miał sposobność zwiedzić owe wilcze nory, to wie, co tam niechlujstwa, łachmanów, robactwa, co wszystko smutny przedstawia obraz. Cóż mówić o nędzy moralnej! O zażomości i przestrzeganiu wszystkich dziecięcych przykazań między temi nędzarzami nie pytaj; bo się tam po dworach żąda o to nie troszczy, jak tam kto żyje, chodzi tylko czy praca zrobiona. Jeżeli tam kto idzie do kościoła, albo do wielkonośnej spowiedzi, to po zwyczaj. To też z takiej nędzy, jeszcze większe nędze się rodzą, a to bardzo sporo. W takich warunkach lud wychowany jest przytępiony na umysł; — tak z swoją nędzą się oswoił, że mu się zdaje, iż to tak być musi. Jeżeli z jednego dworu wyjdzie, to idzie do drugiego. Dzieci do szkoły chodzą, a już się swatają, czy godziwie lub nie, nikt się o to nie troszczy.

Owóż jedna z przyczyn wielkiej nędzy moralnej i materialnej tej klasy ludu i przytępienia ducha. Pomiędzy ludźmi dworskimi mało się który znajdzie zdolny do pióra, gdy tymczasem górnicy, werczanie mają tyle wolnego czasu, że się mogą pouczać, na zgromadzenia uczęszczać, o swojej niedoli mówić i o polepszeniu losu radzić; o tem już u ludu dworskiego mowy być nie może jak powinno, jakto sam korespondent z Grabowni pisze, że o 3 cięć muszą wstawać, o 11-tęć iść na spoczynek, a o święceniu Niedzieli nie pytają.

Wielu zaś po zużytkowaniu ich siły wydalają. Więc żeby z głodu nie umierał, ratują się jak mogą; jedni zbierają jagody lub grzyby. Ale niestety, ani tego nie wolno, bo zdybawszy którego botowy, zbije niemiłosiernie, potłucze naczynia i sfałtuje. A przecie pan z jagód ani grzybów korzystać żadnej mieć nie może, tylko idą na zgnisnie. Może kto powie, że właściciele boru o tym nie wiedzą. Ale jeżeli nie wiedzą, to też z przyczyny, że przesiadując w stolicach trwonią tysiące na drogie pomieszkani, pałace ich obszerne próżne stoją, a lud poddany się musi ścierać jak śledzie. Pewna pani, właścicielka boru, trafiła ubogą kobietę, niosącą z jej boru suche gałązki na opał, których wrony nałamały, — kazała jej natychmiast wiązkę rzucić. Tak... lepiej niech to zgnije, zamiast abogi się ma ogrzać...

Przecież panowie uczą się po szkołach i wiedzą, ile paszy dziennie dać trzeba bydlęciu, jak jednak rodzina z tak mizernym zarobkiem wyżyje, tego oni nie wiedzą. ani wiedzieć nie mogą, gdyż im nigdy nie powiedziano, co kobiecie za dzienny 30 do 50 fen. zarobek ma kupić dla rodziny.

(Drukujemy, ten głos ludu, lecz spodziewamy się, że tak źle jest w niewielu miejscach, i że w innych ludzie chwalą sobie. — Red.)

Grabie. Kochani Czytelnicy! Stary rok się już ma ku zachodowi, a Nowy rok nie długo nastanie, więc porzućmy stare szaty grzechu, a obleczmy szaty białe cnoty. W starym roku każdy skarży się na złe czasy. Ja mówię, że były i dobre czasy dla robotników, ale do większej biedy doprowadziły te „nieszczęsne książki“, tak te nieszczęsne książki żydowskie, które wam żona do domu przyniesie. Żony się chwala, że za to dostaną „Dzieciatko“, które ty mężu musisz zka-

iną krwawo zapłacić. Co to za łaska, kiedy po wypłacie jeszcze kto został winien 100 marek albo więcej!... Pytam ci się robotniku czemuż ci nie dostaną podarunku, którzy za gotówkę kupują? Idź zajrzyj do niego, a przekonasz się, że na niczem nie brakuje. Tam ujrysz zapewne „Katolika“ i inne pisma. A ty co masz?... na kredyt żeś się urodził i na kredyt umrzesz!... Pamiętaj, że przedtę grzech nie odpuszczony, póki wziętek nie zwrócony. Mojem postanowieniem jest, że tylko u tego kupca katolika kupować będę, który żadnego podarunku nie daje, a szanownych Czytelników i Czytelniczek, przy nadchodzących Świątach proszę, ażeby wspomnieli na słowa Ewangelii, wspomagając osobliwie domowników wiary waszej.

Czytelnik „Katolika.“
Wierzch pod Głogówkiem. Na Poniedziałek 27-go Grudnia r. b. po południu o 3-cięć godzinie odbędzie się lokalne zgromadzenie „Związku włościańskiego“ we Wierzchu u pana Schirmeisen. Zapraszam okolicę o liczne przybycie, a właściwie naszych członków, aby te marki można pozbiierać. Jak przeszłe lata tak też tego roku nasz przewodniczący pan baron Huene zaprasza nas do dalszego trzymania się w „Związku“, jak też do pilnego odbywania zgromadzeń, do obradowania nad pytaniami od przewodniczącego stawionych, i też do wczesnego opłacenia tej nadznaczonych marki. Tak jak naszych, tak też i drugich członków wzywam i proszę jak najprędzej, aby każdy ze swojej osoby tę markę do swego wydziałowego zaniósł, boć prędzej i łatwiej jest, gdy każdy swoje odbędzie, jak gdyby wydziałowy od domu do domu miał chodzić i te marki zbierać. To uznanie winien mieć każdy rozsądny włościanin, i się postarać, aby wszystko wydziałowemu ułatwić. Tak jak w każdej innej sprawie bez własnej pracy nie skorzystamy, tak też się ma z naszym Związkiem. A z drugiej strony widzimy, że choć tylko marną ofiarę w sprawie Związku ponosimy, korzyści dla nas nieobliczone wyniknąć mogą, jak to już przez te parę lat istnienia tegoż Związku doznaliśmy, chociaż początek był trudny. Pracujemy w tej sprawie dalej, pilnujemy miejscowych zgromadzeń, a bądźmy pewni, że Pan Bóg nam dopomoże. Przy tej sposobności nadmieniam, że mamy stadnika bawarskiego na poprawienie rasy, sprowadzonego za staraniem naszego pana landrata von Wittenburg. Dopuszczenie stadnika kosztuje 3,20 M.

Nysa. W jaki to sposób starokatolicy powiększają swe gminy, dają doskonałe świadectwo umieszczone w ogłoszeniach „Neue freie Presse“. Ogłoszenie brzmi:

Dla wyjaśnienia.

Przypadkiem dowiaduję się, że moje imię stoi na liście tutajszych starokatolików. Niniejszem oświadczam, że się nigdy do zapisania do owej listy nie meldowałem, ani do starokatolików nie należałem. Poczyniłem kroki, aby urzędowo imię moje wobec władzy wymazano.

Nysa, 12. Grudnia.

Fr. Kutta, stolarz.

członek rzymsko-katolickiego kościoła.

— W Tygodniku toruńskim nr. 8. czytamy doniesienie, że pewni rodzice wystawiają swe dziecko (obrożkę) na sprzedaż, dodając zaraz, że jeszcze nie jest chrzczonem. Tak to daleko doszło! Wzmianka, że nieochrzczone jest bezwątpienia dla tego, że rodzicom wszystko jest jedno, w jakiej wierze ich dziecko zostanie wychowanym. Smutne to są objawy naszych czasów.

Evansville Ind (Ameryka), 22. Listopada 1886. Przed kilku tygodniami pojawił się tu w naszym mieście jakiś obcy człowiek, dziwnie ubrany, niby jak kobieta. Na głowie miał czerwoną czapkę. Gdy się coś podobnego zjawi, to naturalnie dzieci są pierwsze. W którąkolwiek stronę się obrócił, to całemi gromadami za nim się pchały, a potem i dorosłych nie brakowało. Człowiek ów znał wszystkie (??) mowy z całego świata. Pierwszy wieczór miał kazanie na obszernym placu pod nazwą „Union Block“ i powiedział, że on jest antychrystem, urodzonym w Babilonii, i przepowiedział, że wkrótce będzie koniec świata, żeby się ludzie nawrócili, a jego słowem wierzyli. Po jego kazaniu przyszło dwóch policyantów, i wzięło szanownego antychrysta do więzienia. Na drugi dzień rano odstawiono go do sądu. Zapytany powiedział, że on jest w samej rzeczy antychrystem. Wtedy sędzia mu powiedział: „My jesteśmy chrześcijanie, antychrysta tu nie chcemy, więc wynoś się w 15 minutach. Co się też ku wielkiej ucieśze gawiedzi ulicznej stało. Gdy tak sobie wszędy postępują z antychrystem jak u nas, to nigdzie nie będzie miał miejsca.

Rozmaitości.

Do abonentów „Katolika“.

„Katolik“ do katolików,
Swoich miłych Czytelników,
W te słowa się dziś odzywa:
„Wspierajcie mię waszym groszem
O to was ucinie proszę,

A nie jak to dotąd bywa.
„Bo maie różne zmyry dusza,
O to się od dawna kusza,
By mnie zdnie jak na przedzój.
A niejedem placie mu i
P.sarzowi, gły się kusi
„Katolika“ przed sąd pozwad.
A to jeszcze kat. licy
Są niektórzy ta y dzioy;
Te ich można przez to poznać:
Ciemi jak tabakn w rogu.
Grzechem czynią krzywde Bogu,
A „Katolik“ grzechy gani!
I zachęca do dobrego,
Więc obrazi ni-jednego
Pana, ba nawet i panią,
Którzy pychą są nadęci,
Na „Katolika“ zawzięci.
Przeciw nam też pomagają,
By „Katolika“ zadusić.
Do milcz na go p z musieć
Na to sobie dłoń podają.
A więc Bracia od tój chwili,
Niechaj każdy z was się sili,
Abonenta choć jednego
Pozyśkie „Katolikowi“.
Bywajcie mi zatem zdrowi,
Ate do Roku nowego.
A zaś od Nowego roku,
Niech was szczęście w każdym kroku,
Zdrowie, w każdej chwili cieszy.
A „Katolik“ się na nowo,
Do pracy weźmie wzorowo,
I oświecać was pospieszy.
Proście Boga by był z nami,
A to mi przyznacie sami.

Ze kto z Bogiem, ten zwycięży,
Tak jak Dawid Goliata.
Tóż więc nie bójmy się świata,
Caoć w tój chwili nas ciemięży.
Bo przyjdzie czas do wypłaty,
Nie poniesie żednej straty,
Kte tu Bogu wiernie służył.
Tylko ten biada! zawyje,
Kto grzechy jak wodę pije,
Bogu się ciężko zadłużył.
(Bóg zapłać! za pamięć i życzenia, które, jako wyżę,
umieścił, a które są pisane nie szumnie i potoczysto,
ale z duszy i serca. — Red)

Nadesłano.

C ciałem postarać się o to, aby wybudowano
kaplicę w Ligocie Woźnickiej. Lecz gmina mi
nie pomogła. Dla tego mogę inną gminie takięj
któraby chciała wybudować kaplicę dać ryunek
budowy i różnych przedmiotów kościelnych więcej
jak za 100 mk. Murowanie ja hym zrabif. —
Bieższych wiadomości udzieli Daniel Osadnik
w Bytomiu, przy szosie Miechowskiej nr. 13.

Nikt nie może podejrzawać środka, który
tyle dobrego w rodzinach i domu zrobił.
Wieżig. Szlak. Kiedy dawniej tylko bardzo mało wie-
dziano o szwajcarskich pigułkach aptekarza R. Brandta,
dziś dla ich wybornej skuteczności są prawie w każdej ro-
dzinie. Wszyscy są ze szwajcarskich pigulek bardzo z do-
woleni, i sądzą, że wielkiej pomocy u mnie i mego znajo-
mego, lekarza Richtera w Hünern p. Herrnsreit, wielu

sobie szwajcarskie pigułki sprowadzi. I na cõt ja nie cier-
pi-lem? dalegi ości w żołądku. trudny oddech, zasłabie-
nie itd., a choiaż jeszcze nie jestem zupełnie zdrow, spo-
dziewam się jednak wkrótce podjąć mą pracę. Herr-
Te-he, k mieniarz. Przy kupowaniu po aptekach zważa-
ć na biały krzyż w czerwonym polu i podpis R. Brandta.

„Kra“ plyn przeciw darcu i reumatyzmowi
z opactwa św. Marcina, wymieniony tysiącznie
doświadczony środek przeciwko wszystkim podo-
bnym cierpieniom oraz darcu w szwach, bólu
nerw, krzyża, stawów, piec, nóg, głowy, postrzału,
wzięnięciu i t. d. Pomoc pewna! Tysiące świadectw!
generalny skład R. Randolf, Mainz. Pół butelki Mk. 1.50,
cała butelka Mk. 3.00. — W Tarnowskich Górach do nabycia
w aptece Eskulapa S. Jeziolkowskiego.

Pocztą redakcyi.

J. Szczype w Zabrze. „Żywoty P. Jezusa“ do opra-
wy przyjąją się. Najlepiej zebrać kilkanaście od razu
przysłać, a najlepiej przywieźć, aby się co do ceny umówić.

— Przypięte na „Katolika“ przyjmują:

Adolf Kopera, handel drog. w Świętochłowicach.

Emil Nowak, handel drog. w Laurahucie

Fr. Russek w Porębie.

Nieszporok w Tarnowskich Górach.

Pokwitowanie.

Na koronację obrazu Matki Boskiej w Kalwarii zło-
żyli: A. Ch. Bytom a 3 M., Karczmarczyk 1.50 M., M. B.
z Bytomia 2 M., Tomasz Strużyna z Gidulachuty 2 M.

Zraz po Świętach wydzie książeczka, bardzo zająu-
jąca pod tytułem:

„O skończeniu świata“

przez Fr. Xaw. Tuczyńskiego. Cena 25 fen. Zamówie-
nia nadesłać można do Ekspedycyi „Katolika“ albo wprost
na ręce autora w Bytomiu Rozbark.

Dla wzrostu brody

jest jedyne naj- niejszem i najczel-
niejszem sr dchem Pawła Bossego
Original - Pastilles - Balsam
Za saute zrosć w 4 do 6 tygodni

Dawno j gwarntuje Dla skóry zupełnie nieszkod. T. raz.
dluż. Świadectwa się już me ogłaszają. Wyselka pod dyktando
także za talczką pociąg. Słok po 2 m. 50 fen. — Na składzie
ma fryzjer Karol Pittel w Król. Hucie, Richter-tr Nr 26

Powszechnie znanego
Liść ziołkowy miodu dla zdrowia
nadeszła nowa świeża nadsyłka. Skład w Bytomiu jedynie u **Arthura
Hoppe**; w Królewskiej Hucie u M. Sachsa; w Zabrze u Lu-
dewika Danziger; w Świętochłowicach u A. Kopery; w Katowcach
u A. Fuchsa.

Otwarcie handlu

Niniejszem zapraszam upr-
mie żim od 15 t. m. za-
łożył w Laurahucie, Wand-
kolonia **handel zega-
rów, towarów zło-
tych i srebrnych.**

Równocześnie zwracam uwagę szan-
ownej Publiczności na mój wielki
skład dobrze chodzących srebrnych
zegarków noszonych (około 20) sztuk
po najtańszych cenach, już od 6 Mk
o czym się może każdy przekonać.

M. Beiner, zegarmistrz
w Królewskiej Hucie i Laurahucie

Max Münzer w Now. Dorocie.

Wielki skład Flanel, materij wełnia-
nych, chustek i płótna po najtańszych
cenach. Wszelkie gatunki mają po
cenach mylnych.

1/4 ce t. maki na chleb 2 M. 50 fen.
1/4 „ maki pszennej 3 „ 10 „
1/4 „ ospyki 1 „ 10 „
Cuzier twardy funt 30. fen. Faryna
funt 28 fen. Kawa palona wyborowej
smaku od 90 do 1, 60 fen. Kawa su-
rowa od 70 do 1,40 M. Przy odbioru
kuka funtów znacznie taniej. Mydło
twarde funt 28 fen., przy 5 funtach po
26 fen. Na Wilhą polecam Mak, Or-
zechy Owoc suszony. Śiaki, wszel-
kiego gatunku krupy po najtańszych
cenach. Mynek do mielienia maku sro-
ażdema do usługi. Chleb z maki
u mnie kupionej będzie u jednego pie-
karza darmo pieczony.

Stara apteka (M. Schweltzer)
w Bytomiu sprzedawa znany

powszechny plaster

który rany goi, spuchlizny rozczar-
wizody miękczy, darcie w kościach
ból głowy, zębów i nawet krwiotok
uspakaja i różne inne powiększowu
i wewnętrzne choroby leczy. Każdy
kupujący dostanie pisemny polski prze-
pis, jako w tych różnych chorobach
przypadkach z tym plasterem ma po-
stępować.

Plaster kosztuje 25 fen. Każdy ku-
pujący niech uważa, żeby fałszywego
plastru nie kupił.

Na nadchodzące Święta najdeli-
katniejszy i najczelniejszy mak, naprzodniej
szmak cesarską No. 00. pszena
mak No. 0. ja-o też wszystkie towary
kolonialne poleca

Richard Machinek

w Bytomiu ul. Piekarska 47.

P. S. Odbiorcom stawiam gratis mój
młyn makowy do użycia.

Kto się waha,

jaki środek ma wybrać przeciwko
swemu cierpieniu ze wszystkich w
gazetach zachwalanych, ten niechaj
napisze po polsku kartę korespon-
dencyjną do „Richter's Verlags-An-
stalt in Leipzig“ w której niechaj
zda broszury „Przyjacieli chorych“.
W pomienionej książeczce opisane
są obszernie najlepsze i najpew-
niejsze środki domowe (medyka-
menta) i złączone dla objaśnienia

świadczenia chorych.

Te świadectwa świadczą najwymow-
niej, iż bardzo często pojedynczy
środek domowy wystarcza do wy-
leczenia chorób, któreby się mogły
zdać nieuleczalnymi. Gdy chory
rozporządza właściwym środkiem,
wtedy można oczekiwać wyzdrow-
wienia nawet w ciężkiej słabości i
dla tego niechaj żaden chory nie
zaniedbuje zamówić sobie „Przy-
jaciela chorych“! Za pomocą tój
książeczki, która wcale na to za-
sługuje, aby ją przeczytano, może
każdy bardzo łatwo zrobić wła-
ściwy wybór. Zamawiający bro-
szurkę nie poniesie żadnych wy-
datków na przesyłkę.

29 fen.

uat cukru twardego bez papieru wa-
zony, funt Faryny 28 f. n. Codziennie
świeżo palona Kawa po 1,00, 1,20,
1,40, 1,60 i 1,80. Mydło, tust 2
fen. Cykoria po cenach fabrycznych
Soda funt 8 fen. Petroleum amery-
kański 16 fen. Maki pszenna Nr. 0
1/4 centnara 3,10 M. Hausback 2 55 M.
rzanna II. 2 20 M. rzanna III. 1 65 M.
Osucie cent 4,25 M. 1/4 tony pi-
1 50 M. Wino od 30 fen. do 2 M. ltr.
Oprócz tego polecam mój wielki skład
amp stołowych i ścienszych, garny-
żelaznych i modrych po najtańszych
cenach. Najlepszy towar i sprawied-
liwa waga. O łaskawe względy prosz-

B. Babin,
Zabrze kol. B., naprz. Porembaszachtu

Bacność!

Mój wielki skład materij sa suknie,
flanelu, barchanu, lamy, cychów,
chust do odziewa ia, surdutów wierz-
chnich i różnych materij polecam po
najtańszych cenach łaskawym wzglę-
dom.

M. Badrian,
Górne Hajduki.

P. Beldzik,
w Bytomiu.
Wrocławska ulica
pod „Złotą koroną“
Każdą sobotę odbywa się

zabieć wieprza

i poleca się
rango tów podgardle i klszki
Równocześnie polecam piwo prawdz-
se kulmbachskie, grodziskie, boch-
dupeltowe, brzegowe odstale i d bie-
pojed. nioze, oraz prawdziwą nordhän,
sarską i wrocławską żytnówkę
O łzawie odwiedzanie mnie, prosz-
użycie
P. Beldzik.

Szanownej Publiczności Polskiej
Cerkwi kościelnej polecam bieżące
ma domość że tutaj w domu pała
Antonia Szpilka założyłem

KSIEGARNIE.

Przytem donoszę też S. au szej
Publiczności, że mam rozmaite książki
modlitewne wszelkiego ratunku, t. kże
Świeńki, Kataliki, Ołrzyki itd.
zmat ch oprawach. Mam także roz-
maite prola zowani, na Nowy rok na-
szaluje, polecam także mą

INTROLIGATORNIE

do oprowania książek starych i n-
wych po tańszych cenach niż gdzie
indziej. O łaskawe względy proszę
przysłać skórę i s. otelną usługę
Polska Cerkiew Grudniu 1886.
Mikołaj Nowak, introligator

Smarowidło na osie

w butelkach za 100 gr. 1/2 i 1/4

1/2 i 1 centn.

Ceny:
1/8 cent. M. 1 50 — 1/4 centn. M. 2 50

1/2 cent. M. 5, 0 — 1 cent. M. 10 0

Smarowidło na bity

funt 50 fen. pol funt. w pudełku 30 f

1 funt w pudełku 60 fen., 5 funtów

2 m. 25 f. n.

Smarowidło na skórę, funt 55 fen.

połeca

Jan Dubiel

fabryka smarowidła w Zabrze.

Czciemu Du hovieństwu

Wiaruam polecam na święta

Żywe ryby, zające, dziczyżnę.

fazany, różne delikatessy, wi-
na i likiery, owoce połud. itd.

po najtańszych cenach.

Max Bulsul,
Bytom, ul. Głwicka Nr. 13.

Zamówiony towar przesyła odwrot-
ną pocztą.

Nazw wielki skład gotowych ublo-
wów, surdutów wierzchnich, ubiorów

paletotów dla chłopów, płaszczy

cesarskich szlafroków, kożuchów

kolder do podróży, wiedeńskie

obuwia, towar nie jarmarcz. lecz rze-
tynn polecamy po takich cenach.

Zamówienia podług miary wykony-
wamy w najkrótszym czasie pod gwa-
rancją dobrego siedzenia

Bracia Kober,
Bytom rnek 4, obok Siegel.

Najtańsza Wyprzedaż na

Gwiazdkę

u Maksa Sachsa w Rozdzieleniu

się r z oczęła. Na składzie są za-
bawki, ubiory, towary łok-
ciowe, porcelanowe i szklane a ce-
ny znacznie niższe.

Na gwiazdkę i kolede

polecam piękne obrazy w ramach i

bez ram, Krzyże i świeczniki pro-
szę i lampki przed obrazy. Przy-
muję przedpłaty na książkę ks G. fi-
nego, zeszyt 50 fen:

A. Ziob w Bytomiu.

Przepis używania darmo.

Kaszel, chrybkę, ból

szyi, piersi, płuc itd.

Ryński miod piersłowy z jagód
jest najbardziej doświadczony, przy-
jemny środek domowy do używania
dla dorosłych i dzieci. Licznymi świa-
dectwami zaszczycony.

Prospekty z przepisem uży-

wania i licznymi świadectwami przy-
każdej butelce. — Do nabycia w

Bytomiu u J. Duebecke, handel

drogeryjny; w Lipinach u Sal. Reich;

w Głwicach u Herrmann Simon; w

Wielkich Strzelcach u E. G. F.

Schreibers Erben.

Astmatyczni i cierpiący

na krtani!

Przysłana nam próba pańskiej

herbaty Homeriana wywarła

na naszym redaktorze p. dr. Fischer.

który cierpi na uporczywe bole-

krtańowe i dostaje astmatyczn ch-

napadów, już po pierwszej dozie,

tak ulgę przynoszący skutek, że

środek ten możnaby nazwać cudo-
wną herbatą przeciw bólow gard-

łowym, piersiowym i płucnym.

Franzensbad. 1. Grudnia 1886.

Administracya.

Wspomnianej herbaty prawdzi-
wej można dostać u p. A. Wolfsky,

Berlin N., Tempinerstr. 12.

Paczka 1,20 M. Broszurka gratis

Losy Czerwonego krzyża po 5 mk.

oraz **Losy loteryi pienięż.** po 3 mk.

150,000 mk., 75,000 mk.

i wiele innych głównych wygranych,

są do nabycia u mnie

S. Münzer, Wrocław,

Schweidnitzerstr. 8.

Na porto i listy 20 fenigów dołączyć.

Hamburgsko-Amerykańskie

akcyjne towarzystwo

parowych okrętów

Prosta pocztowa zegluga parowa

Hamburga

Ameryki

Przysyłać wiadomości udzieli **A. Piskorz**

w Wielkich Strzelcach. Nr. (798)

Cygara

po nadzwyczajnych tanich cenach za

100 sztuk 2 m. poprzedniem nadesła-
niem 3 m. rozysłem po 100 sztuk

cygar, 7 z których sztuka w innym ra-
zie kosztowałaby 5 lub 6 fen.

H. Friedländer skład cyg r

Zabrze, Kronprinzenstr.

Dziennik młode piwo

ażoż dobrze odrabie pojedynczo

i dubeltowe na z pili poleca

Waleryan Dinter

Bytom, Friedrich Wilhelmplac Nr. 2

Do wszystkich prac piśmianych w
nieieckim i polskim języku jako i
do rachunków polecam się

Leo Wyszomirski,

w Królewskiej Hucie Cesarska ul. 37.

Na święta

polecam wszelkie towary korzenne,
tyglicki mak (także mielony) dobre ki-
zone ogórki, wśmionita mąka (Kai-
seranzug) cukierki na hajenki świecz-
nik tano. **M. Badrian**, Górne Haj-
duki.

Ponieważ już handlu mego prowa-
dzić nie będę przeto sortuję zapas
mich **towarów wełnianych na**

szaty i suknie po umiżonych ce-
nach. Do 1. Stycznia 1887 roku cały
towar sprzedany być musi

Jul. Nothmann

w Wielkich Strzelcach.

Skład

solu, gorzałki, wina, farb, mydła, lnia-
nego kołaczucha i wszelkich innych

towarów kupieckich poleca handel-

rzom tanio **Aug. Psotta.**

Racibórz.

Śledzie

w beczkach i pojedynczo sprzedaje

uajtaniej **S. Boriński** w Król. Hucie.

R. Brief

Zegarmistrz.

Bytom, Bäckerstrasse

Marki listowe

le zbiorow sprzedaje, kupuje zamienia

i oddaje na skła komisowy 33 1/2 pro-

cent rabatu **G. Zehmeyer**, Nürnberg.

Kontynytine maru około

200 gatunków za 1000 60 fen.

Dziennik młode piwo

pojedynczo i dubeltowe poleca

Klose, browar

w Bytomiu.

Dobrze kryta **bryka** w dobrym

stanie jest do nabycia za 110 Marek.

J. Franke siodlarz

w Rozkowie (Rosenberg r. Żółz.)

Młoda dojną **krowę** ma na s. rze-
dzą. Cena 56 talarów. **Jan Krawiec**

w Bujak wie przy Orzeszu.

Stukam dzierżawy gospodarstwa

około 50 juter pola, albo miłyna pod

państwem majtem do najemu i o ile

możności potem kupionia. Zgłoszenia

do S. P. po tiamni Żółz O-S.

Poszukuje się do nowej piekarni

piekarza albo towarzysza pie-
karskiego zdolnego, mogącego zło-
żyć kaucyę **Daniel Osadnik**,
Byt m, szosa Miłowska Nr. 13.

Chłopiec

silny, mający chęć

zostać piwowarem,

m że się zgłosić do br. zarni

Wal. Dintera w Bytomiu

UCZNIA kowalskiego przyjmę

zaraz **A. Dombek**, w Mił-

skiu w Mił-

Wielki skład towarów kożuchowych i interes przesyłki

od
M. Boden'a, majstra kuśnierskiego, **Wrocław,**
Ring 38, grüne Röhreseite, parter I. i II, piętro, Ring 38,

premiowany na „Szląskiej wystawie przemysłowej i rzemieślniczej” we Wrocławiu 1884,

poleca na nadchodzącą porę swój bogato zaopatrzony skład wszelkich nowości,

zwłaszcza:

Futra męskie wydrowe	od 40 tal.	Worki na nogi	1 1/2 „
Futra męskie do chodzenia	20 „	Najnowsze, modne barety i kapelusze	
Futra męskie do podróży	25 „	dla niewiast	od 1—1 1/2 do 2 tal.
Surduty kożuchowe do kantoru, do-		Wielki wybór niewieściech garnitur futer	
mowe i na polowanie	10 „	sobolich, kuny, wydry, skunksu, tcho-	
Futra męskie do spania	12 „	rzowych mufów	od 5 tal.
Futra lwiejne dla woźnicy i sługi	15 „	Mufy z zimorodków rysów, jaźwea i	
Eleganckie płaszcze kożuchowe dla		niedźwiedzia	5 „
niewiast	16 2/8 „	Mufy z niedźwiedzia pracza, małpy	2 1/2 „
Płaszcze koltse do teatru, balu i kon-		Wiewiórki syberyjskiej, zybetu, naśla-	
certu dla niewiast różnego koloru i		dowane skunks-genty	2 „
wzoru	od 8—13 1/8 „	Mufy do polowania	1 1/2 „
Kaftaniki dla niewiast	od 6 „	Garnitury dla dzieci	1 „
		Dywany futrzane	2 1/2 „

Rewerendy dla księży według przepisu z trwałym i lekkiem kożuskiem. **Koldry** na sanki i różne czapki kożuchowe. **Damskie płaszcze kożuchowe** do chodzenia i w podróż, dolmany kożuchowe podług najnowszych modeli prawdziwym aksamitem, ripsem jedwabnym, ripsem wełnianym i różnym damaskowanym sukniem obszyte. — Równocześnie polecam mój wielki skład modnych **materyj** do obszywania futer dla mężczyzn i niewiast, oraz gotowe wierzchy do obszywania futer. Za wszystkie ze składu mego kupione przedmioty, zapewniam kilkoletnią gwarancję, ponieważ wszystko jest mem własnym fabrykatem, a nie artykułem handlowym. Przerobienie na modni krój wszelkich przedmiotów, chociaż nie odemnie kupione wykonywa się w mej własnej pracowni tanio i rychło.

M. Boden'a interes przesyłkowy.

Doniesienie! Na życzenie mých zamiejscowych odbiorców urządziłem interes przesyłkowy. Towar przesyłam za poprzedniemi nadesłaniami należytości lub za zaliczką pocztową franko; przedmioty do przesyłki przeznaczone są zawsze te same i po tejże cenie co tu we Wrocławiu na sprzedaż przeznaczone. Obszerne katalogi czyli cenniki wysyłam na żądanie każdemu darmo i franko. Przesyłki do wyboru przy podaniu przybliżającej sumy i dołączeniu poleceń uskuteczniam bezpłatnie i fr., atoli bez polecenia tylko za zaliczką pocztową, a co się nie podoba zamieniam każdego czasu. Przy zamawianiu futer męskich proszę podać szerokość plecy i długość rąk, przy futrach dla niewiast dołączyć talię, poczem obejmuję gwarancję za dobre siedzenie.

Szczegółne zamówienia wykonywają się w 12 godzinach.

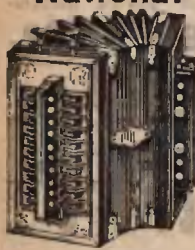
Spowodowany znaczną objętością mego interesu, urządziłem w mym wielkim domu, Wrocław rynek 38 dziesięć wielkich lokali do sprzedawania, tak że każdy kupujący jak najwygodniej może być obsłużony.

Ja nie utrzymuję ani we Wrocławiu, ani w innem mieście Rzeszy niemieckiej pobocznych interesów, agentur lub podróży.

M. Böden, majster kuśnierski **Wrocław.**
Ring 38, grüne Röhreseite, parter, I. i II. piętro. Ring 38.

National- najnowszego gatunku z patentową klawiaturą i eleganckim wystrojeniem, tylko najlepszy fabrykat, małe harmoniki do ciągnięcia i dmuchania, laski, portmonetki w największym wyborze, po bardzo niskich cenach, poleca

M. Friedländer, handel cygar.
Zabrze, w domu p. Mayser'a.

Harmonika

Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy pozwalam sobie uprzyjmić donieść, że tutaj w domu pana **Klemensa Weissa** handel towarów kolonialnych, **tabaki i cygar**

złożył. O łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa prosząc, przyrzekam skora i rzetelną usługę, dobrą wagą i najlepszym towarem, zaufanie szanownej Publiczności pozyskać i na zawsze zachować.

Z szacunkiem

Bytom. **Henryk Krist.**
niedaleko starego kościoła katolickiego.

Maryacelske krople żołądkowe.

środek znakomicie działający na wszelkiego rodzaju choroby żołądka.

Niezrównany przy braku apetytu, słabości żołądka, ochłannemu oddechu, wzdęciach, kwaśnych odbijaniach, kolkach, katarach żołądkowych, zgagach, tworzenie się piasku moczowego i kamyczkach w pęcherzu przy zbytnej produkcji sily, żółtaczce, ołmierzności i omietach, przy pochodzących z żołądka bólach głowy, kuczach żołądkowych, twardech brzołach lub ztwardzeniach, przecięciu żołądka potrawami, napojami, przy robakach, cierpieniach śledziony, wątroby i hemoroidach. Cena flakoniku wraz z przepisem 70 fenigów. Składy we wszystkich znaczniejszych aptekach. Główny skład u aptekarza

Karol Brady

w Kromierzu (Kremier) na Morawie w Austrii.

Prawdziwe do nabycia w Bytomiu u aptekarza **Schweitzer**, i w aptece pod **Aniołem** (Engel Apotheke), w Szarleju w Aptece, w Łabędach u aptekarza **Jul. Hahn**, w Świętochłowicach apteka **Humboldt**, w Tarnowskich Górach apteka **Aeskułap**.

rojdach. Cena flakoniku wraz z przepisem 70 fenigów. Składy we wszystkich znaczniejszych aptekach. Główny skład u aptekarza

od przeszło 25 lat używany, zaleca się jako najskuteczniejszy, szybko i niezawodnie działający środek zaradczy przeciwko zapalnej i chronicznej podagrze, wszelkiego rodzaju reumatyzmowi w głowie, w stawach i w innych członkach ciała, — dalej przeciwko bólom w krzyżach i w piersiach, drganiu, nabraźniałości, ścięgna, migrenie, bólom głowy i zębów, — nareszcie przeciwko neuralgii, postrzałowi i t. p. Już jednorazowe natarcie sprawia ulgę a dalsze nacierania usuwają całkowicie dolegliwości. Cena za flaszkę 1 markę w liście w znaczkach pocztowych. Środek ten do nacierania tylko wtenczas jest prawdziwy, jeżeli flaszki są opieczętowane powyższym znakiem ochronnym, a na dno tak samo opatrzone.

Łaskawy Panie Simon!

Z całego serca dziękuję Panu za nadesłanie nam jednej flaszki Ekstraktu kompensacyjnego, który bardzo skutkował na ciu w kościach, moja matka cierpiała przez 4 miesiące tak, iż łóżka opuścić nie mogła lecz po nasmarowaniu Pańskim Ekstraktem już po dwóch dniach łóżko opuścić mogła. Świętochłowice, 19. 6. 86.

Antoni Tymann.

Główny skład
K. Simon w Lesznie (Lissa P.)
Przy odbiorze 4 flaszek franko przysyła

Handel towarów korzennych
skład kawy

L. Hausdorff, Mysłowice.
Kawa najlepsza go gatunku codziennie świeżo palona 1/2 funta 25 30, 35, 40 i 45 fen.
Faryna funt 30 fen.
Cukier twardy f. 32 w głowie taniej
Mydło funt 28 fen.
Cykoria duża w czerwonym i zielonym papierze sztuka 10 . . . 13 fen.
Presówka najlepsza i długi liść funt 1,30 fen.
Petroleum funt 16 fen.
Szkrobek 30 fen.
Soda 8 fen.
Najlepszy towar i najtańsze ceny.

Z mego składu tutejszego polecam:

Jedno- i dwukonne maszyny do młócenia i geple, maszyny do siania, maszyny do sieczki trzech i czterech nożach po najtańszych cenach. Na odpłatę przystaję. Przy sprowadzaniu koleją, odwożę zamówione na dworzec w Opolu darmo. Proszków, w Listopadzie 1886.

Proszkowska fabryka maszyn i lejarnia żelaza
Berthold Pawlik.

Bracia Herzberg Zabrze w rynku.

handel towarów kolonial. i delikatesow.

Wszelkie towary do zawodu naszego należące po najtańszych cenach.

Faryna funt 27 fen. Cukier twardy funt 29 fen. bez papieru, w głowie 28 fen. Kawa codziennie świeżo palona po 80, 90, 100, 120, 140 fen. funt Kawa surowa począwszy od 60 fen. funt, aż do 120 fen. Mydło oranienburgskie funt 28 fen, przy 5 funtach 27 fen. Szkrobek funt 28 fen.

Wszelkie towary ważą się u nas bez papieru.

Bracia Herzberg Zabrze
w rynku.

Nadzwyczaj tania wyprzedaż gwiazdkowa!

Polecam na podarki gwiazdkowe Cchustki do nosa, białe z czystego płótna tuzin 2 Mk. 60 fen., jedną sztukę 25 fen., kolorowe chustki do nosa tuzin, 2 Mk. 70 fen., ładne ciepłe kaftaniki po 1 Mk. 30 fen., nakrycia na łóżka wafflowe 2 sztuki za 4 marki, lep-ze 5 Mk., prześcieradła białe 1 1/4 szerokie sztuka 1 Mk. 80 fen., chustki jedwabne kolorowe (kaszenety) sztuka 1 Mk. 50 fen., 2 Mk. 50 fen. 3 Mk. i 4 Mk. Chustki pół jedwabne sztuka 35; 50, 75, 80, 90 fen. i 1 Mk. Spodnie warsztatowe dla mężczyzn 1 Mk. 30 fen. Dywan przed sofą ładny 7 Mk. 50 fen. Obrus z frędzlami wielki 1 Mk. 50 fen do 2 Mk., oraz cychy, wsypy, drylich, barchan, kartuny, waldik, materye na suknie, flanele, wyprawy dla niewiast.

Bytom,

Adolf Kohn.

Gliwicka ulica 41.

Na nadchodzące święta polecam mój dobrze zaopatrzony skład

złotych i srebrnych zegarków

dla mężczyzn i niewiast, regulatorów, zegarów ściennych i budzików. Równocześnie donoszę, że aż do świąt godnich objął w komis wielki wybór złotych, srebrnych i granatowych przedmiotów, polecając je po nader tanich cenach.

E. Sachweh zegarmistrz,
w Królewskiej Hucie, rynek Nr. 15.

BACZNOŚĆ!

Szanownej Publiczności Hajduk i okolicy polecam:

Wina węgierskie ostre i słodkie, francuskie ozerwone po różnych cenach! Malaga w butelkach oryginalnych po 8 mk 25 fen.

Cukier różnego gatunku butelka od 75 fen. do 2 mk.

Wino kulmbachskie butelka 25 fen., 12 butelek za 3 mk., wrocławskie Kipke, butelka 15 fen, bawarskie jasne butelka 10 fen., ówierz beczki 4 mk, 50 fen. półowierci beczki 2 mk 40 fen.

Kawa wysmienita palona funt mk. 1.00 1,20, 1,30, 1,40, 1,60.

Cukier twardy funt 30 fen.

świeżone jabłka, tureckie śliwy, kwaśne ogórki itd. oraz eleganckie łańcuszki do zegarków cygarniczki z morskiej piany, laski, portmonetki, cygarówki, fajki krótkie i długie i wiele innych przedmiotów stosowne na podarunki rodzinne.

O łaskawe względy prosząc, przyrzekam rzetelną usługę.

Krol. Huta Cesarka ul. 37.

Karol Czichos.

!!Wielka Wyprzedaż!!

Stare i nowe szaty, harmoniki, pończochy, spodnie tkane, koszule sprzedają od dziś po cenie, jak mnie samego kosztują i zwracam uwagę na tak tanie ceny.

Max Prager, Zabrze,
w domu pana malarza J. Saga.

CUKIER KAWA taniej!

Codziennie świeżo paloną kawę wysmienitego smaku funt 80, 90, 100, 120, 140 i 160 fen. — Niepalona funt od 60 do 1,20 fen. Cukier i wszelkie inne towary po najtańszych cenach.

Hermann Perl,

Bytom, 4. dom od dworca górnoszląskiej kolei
Bahnhofstrasse 12.